

Festivaler

- møteplass og magnet -

Seniorforsker Guri Mette Vestby

Norsk institutt for by- og regionforskning NIBR

Sogndal 8. november 2012

Case

Haukeliseterfestivalen	Folkemusikk
Ekstremsportveko	Sport/friluftsliv
Morellfestivalen	Lokal mattradisjon
Dei nynorske festspela	Litteratur
Førdefestivalen	Internasjonal folkemusikk
Norsk rakfiskfestival	Lokal mattradisjon
Periferifestivalen	Musikk
Norsk Fjellfestival	Friluftsliv/sport
Norsk revyfestival	Revy/musikk
Trænafestivalen	Musikk/rock
Lofoten internasjonale kammermusikkfest	Musikk/klassisk

Dybdestudier: ulike kvalitative metoder

Norsk Revyfestival på Høylandet

Guri Mette Vestby
Roar Samuelson
Ragnhild Skogheim

Festivalkommuner

**Samhandling mellom kommuner og
festivaler**

NIBR

Norsk institutt for by- og regionforskning

Festivalkommunar

– samhandling mellom kommunar og festivalar

Tema:

- Politisk forankring
- Eierskap og involvering
- Rolleutøvelser og ressurser
- Stedsprofilering og identitet

Analytisk perspektiv

- I lys av kommuners fire sentrale roller
 - Samfunnsutvikler
 - Tjenesteprodusent
 - Demokratisk organ
 - Forvalter av lover og regelverk
- I lys av kommuners samhandling med private:
 - Om tiltak og virksomheter for stedsutvikling
 - Med sivilsamfunn, privatpersoner og næringsliv

Festivalaksen

Festivaler og andre arrangement

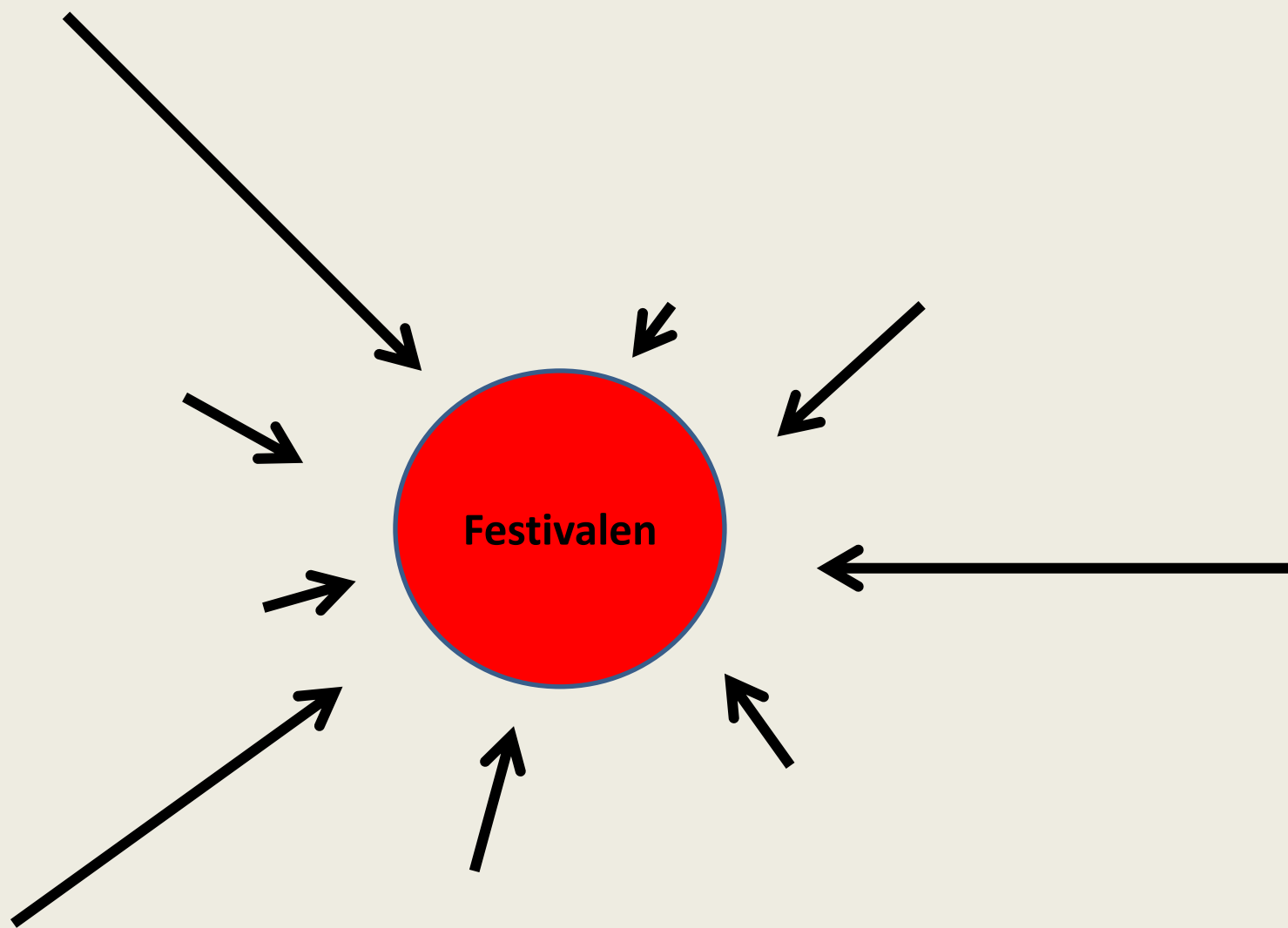
- Mye av det som er aktuelt for festivalens arbeid og samarbeid med kommunen er også aktuelt for andre større arrangementer som private/sivilsamfunnet står ansvarlig for; som spel, idrettsarrangementer, markeder, treff, kulturbegivenheter etc.

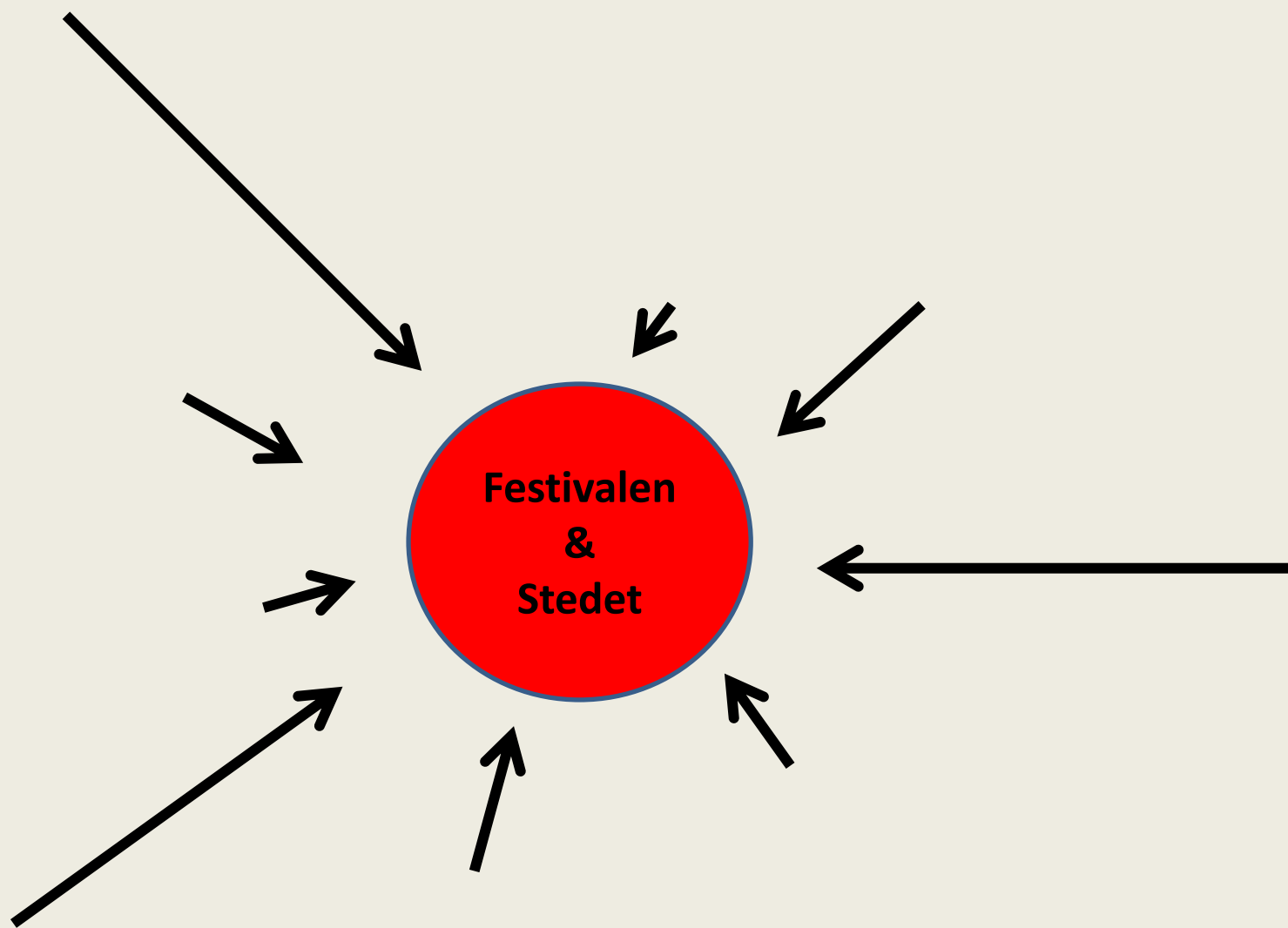
Festivaler og andre arrangement

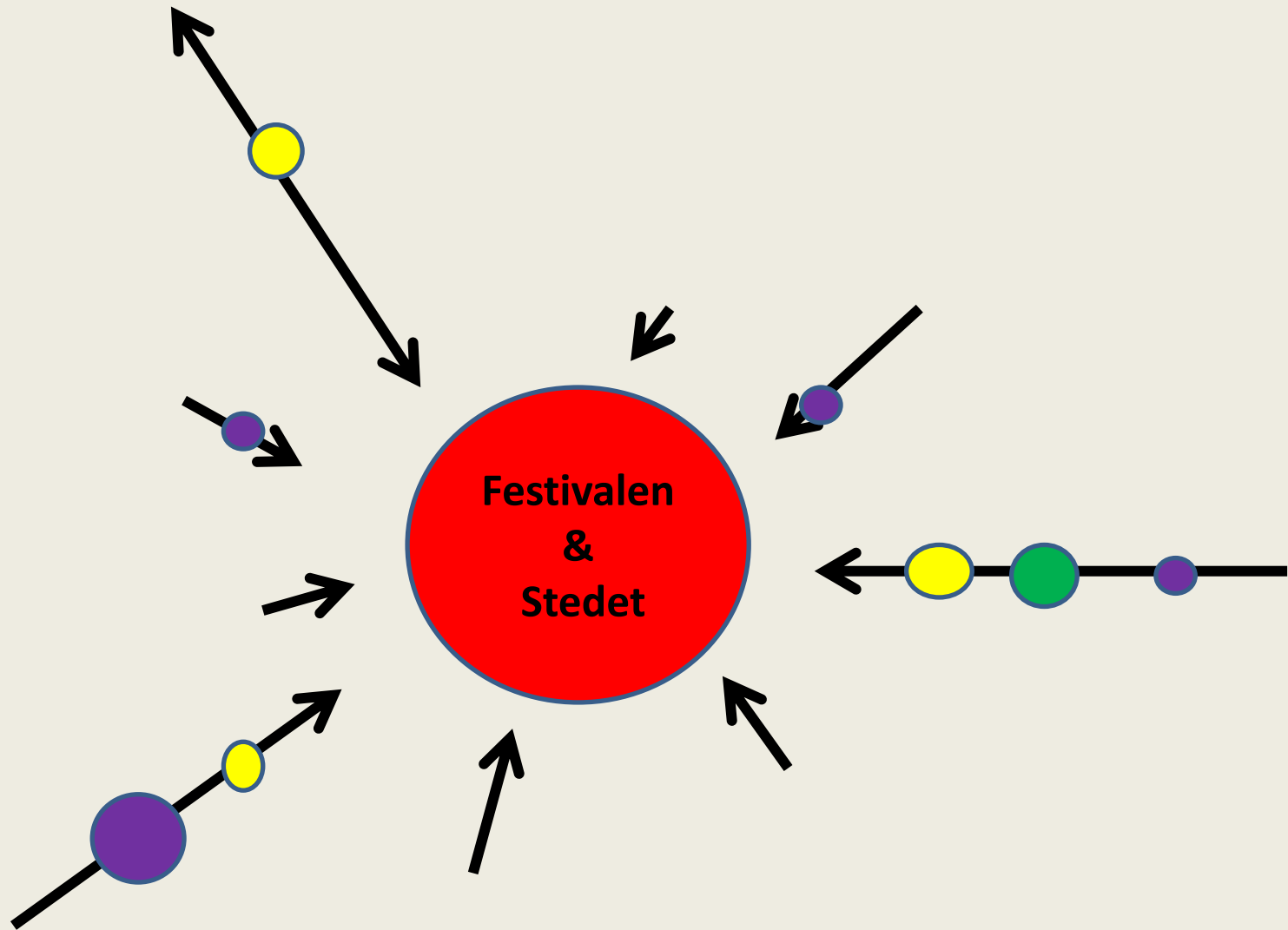
- Også for samarbeid arrangører har med:
 - næringsliv
 - reiseliv
 - sikkerhet/beredskap (politi, helse)
 - andre myndigheter, som:
 - vegvesen, mattilsyn, luftfart, kystvakta, renovasjon

Interessefellesskap & aktører

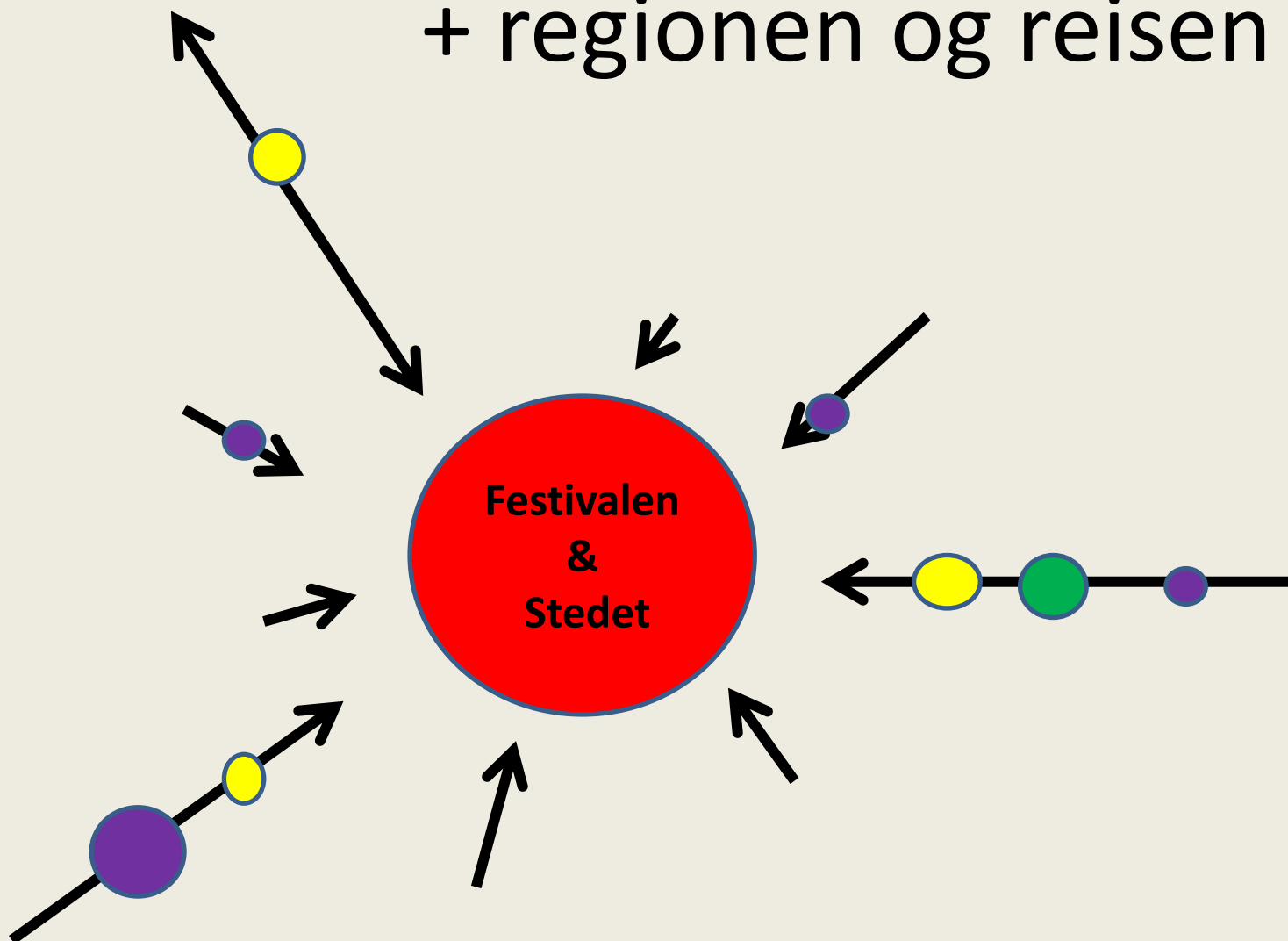

Trænafestivalen på Helgelandskysten

+ regionen og reisen !

Magnet og møteplass: hvem?

Ekstremsportveko på Voss

Besøkende på festivalene

- Mange gjengangere, eksempler:
 - Trænafestivalen 57 %
 - Førdefestivalen 79 %
 - Rakfiskfestivalen 70 %
- Mange fra regionen, eksempler:
 - Trænafestivalen 50 % fra Nordland
 - Førdefestivalen 58 % fra Sogn og Fjordane (+)
 - Rakfiskfestivalen 21 % fra Valdresregionen + mange fra naboregioner og nabofylket + hyttefolket

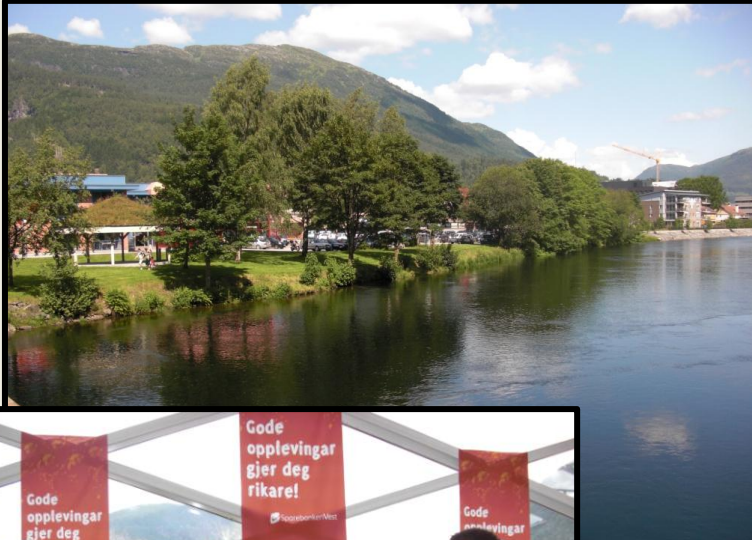
Møter og magnet, eksempler (ca.-ca.):

Festival	Besøkende	Frivillige	Utøvere	Innbyggere
Ekstremsportveko	15 000	400	1200	Voss: 14 000
Trænafestivalen	3 000	600	artister	Træna: nesten 500
Norsk Fjellfestival	6 000	200		Rauma: 7 400
Norsk Revyfestival	10 000	600	100 grupper	Høylandet: 1 277
Rakfiskfestivalen	25 000	250-300		Nord – Aurdal: 6 500

Hva trekker besøkende? Rakfisker:

- Den gode stemningen
- Treffe venner, kjente, familie
- Blide og hyggelige mennesker
- Velsmakende rakfisk
- Fokus på lokale produkter og tradisjonsmat
- Kvalitetsvarer i bodene (100 stk)
- Bra underholdningstilbud dagtid og kveldstid
- Stort konserttelt og bra artister

- Hvorfor er det viktig å trekke folk?
- Hva skjer når festivalen & stedet fungerer som et magnet og møteplass?

Sosial verdiskaping

Dei nynorske festspela

- Opplevelser og sosial trivsel for lokalbefolkning
- Møteplass for utflytta bygdefolk & fastboende
- Sosialt samhold og nettverk styrkes mellom:
 - Frivillige
 - Utøvere eller kursdeltakere
 - Festivalarrangør og lokalt næringsliv
 - Regionale aktører (nabokommuner, regionale kultur- og næringsaktører)

Økonomisk verdiskaping

- Lag og foreninger får inntekter gjennom betalt dugnad eller som medarrangører
- Lokale bedrifter får økt omsetning gjennom økt kundegrunnlag og som underleverandører
- Knoppskyting skjer

Kommunen styrkes som arrangementsarena

- *Kompetanse* for store arrangemententer: blant arrangører, kommune, myndigheter, frivillige, næringer
- *Kapasitet* for festivaler, idrettsarrangement, konserter, spel og bygdedager: arealer, anlegg, infrastruktur og utstyr

Festivalen profilerer kommunen/regionen

- Når festivalen blir kjent, blir også stedet kjent
- Festivaler bidrar direkte og indirekte til å profilere stedet gjennom bilder og reisebeskrivelser: natur, miljøer, overnatting, opplevelser, reiseruter, severdigheter

Festivaler, stedsidentitet og profilering

Haukeliseterfestivalen

Festivalen og stedets identitet (I)

- Festivaler *bygger på* og *forsterker* stedets identitet :
 - Natur
 - Folkemusikktradisjoner
 - Lokal mat
 - Klatremiljø
 - Sjøkultur

”Festivalen glir ypperlig inn i merkevarebyggingen” (rådmannen)

Rauma- verdens beste kommune for naturglade mennesker (slagord)

Festivalen og stedets identitet (II)

- Festivaler *tilfører* stedets identitet noe nytt og gjør det mer kjent:
 - Førde internasjonale folkemusikkfestival
 - Trænafestivalen i havgapet på Helgelandskysten
 - Norsk revyfestival på Høylandet i Nord-Trøndelag
 - Ekstremsportveko på Voss

**Førde er satt "på kartet" som kultursted
– også det internasjonale kartet**

Kommune og festival bør samarbeide mer

- ”Kommunen kunne brukt festivalen mer aktivt i sin strategiske tenkning i forbindelse med profilering og omdømmebygging utenfor festivaldagene” (arrangør Førdefestivalen)
- ”Det er et betydelig arbeid igjen når det gjelder strategisk arbeid og samarbeid om profilering. Potensialet er langt fra tatt ut” (rådmann Førde)

Potensial for stedsprofilering

- Kommunen kan utnytte festivaltiden til mer strategisk formidling av stedet som attraktivt som besøkssted, næringssted og bosted
- ...som å bruke festivalens kjernefelt til å spre "fortellingen om stedet" (at musikkmiljø, idrettsmiljø, kulturmiljø, friluftslivsmiljø...er bra ellers i året også)

Kommunens roller i samspill med festivalen

- mye skjult arbeid og bidrag
- men mye uutnyttet potensial

Hva slags ressurser bidrar kommuner med ?

Ressurser (I) Økonomiske tilskudd

- Støtte fra kommunen har høy symbolverdi: gir anerkjennelse og åpner for andre tilskudd
- For de fleste festivalene utgjør de kommunale tilskuddene en mindre del av budsjettet, særlig for de med mye sponsing
- Mange kommuner hjelper med å finne andre støttemuligheter + å skrive søknader
- Forutsigbarhet er viktig for langtidsbooking

Ressurser (II): lokaler, anlegg og arealer

- Gratis eller rimelig leie av offentlige bygg, anlegg og utendørs arealer
- Strøm , teknisk tilrettelegging, rigging, avstengning gater og plasser, ekstra beplantning, renovasjon

Ressurser (III): personell og infrastruktur

- Usynlig ”backstage”-arbeid fra kommunen
- Hjelper og avlaster festivaler for en rekke praktiske ting utenom kjerneaktiviteten
 - praktisk og teknisk tilrettelegging arealer og anlegg
 - brann, beredskap, sikkerhet, helse, politi: økte ressurser
 - ekstra vaktmannskap for strøm, vann, avløp
 - formaliteter : tillatelser og søknader (avstengning gateløp, ferdsel, transport, landingstillatelser, sjenkeløyver, servering, bruk av private arealer)
 - finne fram til eksterne stønadsmuligheter og bidra med søknadsskriving

En kryssning av næringssjef, kultursjef og teknisk sjef
er den ideelle samhandlingspartner for festivalen?

En miks av idealisme, kommersialisme,
frivillighet, betalt dugnad, kulturtiltak, næring

Festivalen som næring

- Kommunen bør bistå festivaler på samme måte som annen næringsetablering og gründervirksomhet
- Festivaler trenger rådgiving, bistand med formalia, effektiv saksbehandling, raske avklaringer, forutsigbarhet – som andre bedrifter

Festivalsamarbeid stimuleres

Noen kommuner og fylkeskommuner støtter samarbeid mellom flere lokale festivaler om

- Sponsorsamarbeid
- Markedsføring
- Merkevarebygging
- Næringslivssamarbeid
- Dialog med kommunen
- Prosjektledelse
- Innkjøp av varer og tjenester
- Infrastruktur
- Billettsystemer
- Håndtering av frivillige
- Kunnskapsdeling

Samarbeidsmodeller & profesjonalisering som arrangementssted

- **"Prosjekt festivalarbeid" i Rauma, initiert av "Nordveggen" utviklingsselskap**
 - Norsk Fjellfestival
 - Raumarock
- **"Festival Voss" paraplyorganisasjon, initiert av kommunen**
 - Ekstremsportveko
 - Vossajazz
 - Osafestivalen
 - Voss cup (fotball)
- **Valdres natur- og kulturpark (utviklingsselskap): kommunene støtter festivalnettverk**
 - Norsk Rakfiskfestival
 - Valdres Sommersymfoni
 - Jørn Hilme-stevnet
 - Vinjerock
 - Sol av Isfolket
 - Beitosprinten
 - Ridderrennet
 - Valdresgildet

Kommunens vertskapsrolle

- Velvilje overfor festivalen motiverer ildsjeler /frivillige
- Kommunen bør ha en positiv og løsningsorientert holdning
- ...vise litt overbærenhet og hjelp i oppstartsfasen...
- Festivalen: må fokusere på god planlegging og gjennomføring også av alt rundt kjerneaktiviteten sin
- To kulturer: privat-offentlig?

Takk for oppmerksomheten!

Kontaktinformasjon

- ”Festivalkommuner – samhandling mellom kommuner og festivaler” kan bestilles fra NIBR eller lastes ned fra www.nibr.no eller www.distriktssenteret.no
- Kontaktperson NIBR: prosjektleder Guri Mette Vestby
- guri-mette.vestby@nibr.no
- Kontaktperson Distriktssenteret: rådgiver Idun A. Husabø
idun@husabo@kdu.no
- Forskerteamet: Guri Mette Vestby, Ragnhild Skogheim, Roar Samuelsen